

ลง ๔/๒๖
๒๐๕๓.๕๓
๑๖.๑๐๔.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 6032 ๕๕๗๖
วันที่ 20 ส.ค. 2553 1551

ที่ นร ๑๑๐๓/ ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปผู้บริหารการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของภาครัฐ
๒. คู่มือการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของภาครัฐ

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๒ ได้กำหนดเรื่องการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ ดังนี้

“ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และ สำนักงบประมาณ (สงป.) ร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการ ดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี สำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละ ภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และ รายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และ ประโยชน์หรือผลเสียอื่น ซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย”

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ในเรื่องเงื่อนไขการ ปฏิบัติตาม พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยได้กำหนด แนวปฏิบัติสำหรับ มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ สำนักงบประมาณร่วมกันศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางดำเนินการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจ ของรัฐ

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ แนวทางการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติภารกิจของรัฐตามที่ สศช. เสนอ และให้ สศช.ประเมินตนเอง เป็นตัวอย่างและแจ้งหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบ เพื่อให้เข้าใจแนวทางการประเมินความคุ้มค่า ที่ตรงกัน

๑.๔ สศช. ได้ดำเนินการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจเฉพาะในส่วนของ สศช. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เพื่อเป็นตัวอย่างและนำเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ภาคราชการ (ค.ต.ป.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายโสมสิต ปันเปี่ยมรัษฎ์) เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบรายงานการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจของ สศช. ตามที่ สศช. เสนอ และเห็นควรให้ขยายผลในหน่วยงานนาร่อง ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ต่อไป

๑.๕ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๕๓ สำนักงานฯ ได้มีการขยายผลการ ประเมินความคุ้มค่า ในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ขยายผลในกระทรวง นาร่อง ๓ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มกระทรวงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านบริหารความมั่นคงและการต่างประเทศ ตามการแบ่งกลุ่มของสำนักงาน ก.พ.ร. จากนั้นในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ ได้ขยายการประเมินให้ครบถ้วน ทั้ง ๒๐ กระทรวง นอกจากนี้ ตลอดช่วงเวลาการขยายผล สำนักงานฯ ได้ปรับปรุงแนวทางการประเมิน ความคุ้มค่า โดยจัดทำแบบรายงานเพิ่มเติมตัวอย่าง พร้อมคำอธิบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความ สะดวก เข้าใจง่าย และสามารถใช้เป็นคู่มือในการประเมินความคุ้มค่า ได้อย่างแท้จริง

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. สารสำคัญของคู่มือการประเมินความคุ้มค่า

๒.๑ วัตถุประสงค์ มุ่งให้ส่วนราชการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจด้วย ตนเอง เพื่อ

๒.๑.๑ ประเมินว่าการปฏิบัติการกิจมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และได้ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและภาครัฐมากกว่าค่าใช้จ่ายและผลเสียที่เกิดขึ้นเพียงใด

๒.๑.๒ เป็นข้อมูลในการทบทวนจัดลำดับความสำคัญในการเลือกปฏิบัติ การกิจ หรือยุบเลิกภารกิจ หรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติการกิจให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๒.๑.๓ เป็นแนวทางการพิจารณาจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป

๒.๒ นิยามและกรอบการประเมินความคุ้มค่า

๒.๒.๑ นิยาม การประเมินความคุ้มค่า หมายถึง การประเมินการดำเนินการ กิจของภาครัฐเพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และมี ผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งผลสำเร็จที่พึงประสงค์ และ ผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนและสังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้และไม่สามารถ คำนวณเป็นเงินได้

๒.๒.๒ กรอบการประเมินความคุ้มค่า ให้ความสำคัญกับการประเมินการ ปฏิบัติการกิจใน ๓ มิติ ได้แก่

(๑) ประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจ เป็นการประเมินการบรรลุ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติการกิจ โดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการปฏิบัติการกิจว่ามี ความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดหวังไว้ว่าจะได้รับที่กำหนดไว้ก่อนดำเนินการ หรือไม่ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด ๓ ด้าน ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการกิจ ความพึงพอใจ และคุณภาพการให้บริการ

(๒) ประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากผลผลิตเทียบกับต้นทุนทั้งหมด การจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐาน มีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต และการประหยัด โดยประสิทธิภาพการผลิตจะวัดจากประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ระบบการจัดการและการปฏิบัติงาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

(๓) ผลกระทบ หมายถึง ผลอันสืบเนื่องจากการปฏิบัติการกิจ ทั้งที่คาดหมายหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหมาย ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติการกิจที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงานตามภารกิจของภาครัฐด้วย

๒.๒.๓ ขอบเขตและตัวชี้วัดในการประเมินความคุ้มค่า

(๑) ขอบเขตของการประเมินความคุ้มค่า

๑) หน่วยของการประเมิน การประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินการปฏิบัติการกิจจะระดับกรมในการนำส่งผลผลิตหลัก ซึ่งหลักในการประเมินสามารถประยุกต์ได้ ทั้งในระดับกรม กลุ่มภารกิจ หรือกระทรวง

๒) ภารกิจที่ต้องประเมิน ประเมินเฉพาะภารกิจหลัก (Core Business) ของหน่วยงาน โดยหน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดด้วยตนเองว่า ภารกิจหลักและผลผลิตหลักของหน่วยงานคืออะไร

(๒) ตัวชี้วัดในการประเมินความคุ้มค่า ประกอบด้วย

๑) ตัวชี้วัดหลัก ทุกหน่วยงานแม้ภารกิจจะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่สามารถใช้ตัวชี้วัดในแต่ละมิติเช่นเดียวกันได้ ดังนี้ การประเมินประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดได้แก่ ต้นทุนต่อหน่วย สัดส่วนผลผลิตต่อทรัพยากร และสัดส่วนค่าใช้จ่ายจริงต่อค่าใช้จ่ายตามแผน การประสิทธิผล ตัวชี้วัดได้แก่ ระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์ และคุณภาพการให้บริการ ส่วนการประเมินผลกระทบ หน่วยงานจะกำหนดตัวชี้วัดเอง เพื่อสะท้อนการปฏิบัติการกิจว่ามีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด

๒) ตัวชี้วัดเสริม ในกรณีที่ภารกิจของหน่วยงานไม่สามารถประเมินผลประโยชน์เป็นตัวเลขได้ หรือภารกิจที่จัดทำเป็นโครงการ หน่วยงานจะต้องใช้ตัวชี้วัดเพิ่มเติม ได้แก่ การประเมินประสิทธิผลของค่าใช้จ่าย (Cost-Effectiveness) และการประเมิน ผลประโยชน์ต่อค่าใช้จ่าย (Benefit-Cost Ratio) เพื่อประเมินความคุ้มค่า ด้วย

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. ผลการฝึกอบรมการประเมินความคุ้มค่า แก่เจ้าหน้าที่ ๒๐ กระทรวง

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒-๒๕๕๓ สศช. ได้ขยายการประเมินความคุ้มค่า โดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้แทนจากทุกกรมในสังกัดกระทรวงทั้ง ๒๐ กระทรวง เพื่อเตรียมการให้ทุกหน่วยมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจและสามารถจัดทำรายงานผลการประเมินได้ครบถ้วนทุกหน่วยงาน ผลการดำเนินงานสรุปได้ว่า ผู้แทนหน่วยงานมีความเข้าใจและสามารถแสดงความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และผลผลิตร้อยละ ๙๙.๒๔ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด สามารถกำหนดตัวชี้วัดมิติประสิทธิภาพและมิติประสิทธิผลได้ร้อยละ ๙๓.๘๙ มีความเข้าใจและสามารถระบุผลผลิตและอธิบายประสิทธิภาพของผลผลิตได้ร้อยละ ๑๐๐

๔. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เพื่อให้การดำเนินการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจภาครัฐ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ สศช. จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๔.๑ มอบหมายสำนักงบประมาณพิจารณาให้หน่วยงานต่าง ๆ ประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจหลักของแต่ละหน่วยงานตามคู่มือการประเมินความคุ้มค่า ของ สศช. เพื่อประกอบการจัดสรรงบประมาณประจำปีตามที่สำนักงบประมาณจะกำหนดต่อไป

๔.๒ มอบหมายสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ส.ก.พ.ร.) ประสานหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำตัวชี้วัดการประเมินความคุ้มค่าการปฏิบัติการกิจภาครัฐตามข้อกำหนดของสำนักงบประมาณ เป็นตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัตินำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๑๕๑๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๐๕

E-mail prasopsuk@nesdb.go.th